

Kirjallinen kysymys KK 137/2019 vp

Satu Hassi vihr ym.

Kirjallinen kysymys vapaan lehmän määritelmän yhtenäistämisestä valvotuksi standardiksi

Eduskunnan puhemiehelle

Meijerityritys Juustoportti ryhtyi vuonna 2015 markkinoimaan "vapaan lehmän maitoa". Juustoportti tarkoittaa tällä sitä, että lehmät saavat liikkua vapaana pihattomallisessa navetassa ja pääsevät ulkoilemaan ympäri vuoden.

Kaikki mukana olevat tilat ovat saaneet kansainvälisessä Welfare Quality -hyvinvointijärjestelmän auditoinnissa vähintään luokituksen "edistynyt taso". Järjestelmässä tiloja arvioi ulkopuolinen valvoja.

Juustoportin teettämän kyselyn mukaan yli 90 prosenttia vapaan lehmän brändin tuntevista suomalaisista yhdistää kyseiseen tuotantotapaan sen, että lehmät saavat liikkua vapaasti, niillä on mahdollisuus ulkoilla halutessaan ja että lehmien hyvinvointia valvoo meijerin lisäksi ulkopuolinen taho (Talouselämä 17.9.2019).

Ei kuitenkaan ole olemassa lailla tai asetuksella määriteltyjä sitovia kriteereitä, jotka on täytettävä, jotta maitoa voi markkinoida vapaan lehmän maitona.

Nyt myös Suomen suurin meijerituottaja Valio on ryhtynyt markkinoimaan "vapaan lehmän maitoa". Toisin kuin Juustoportti, Valio ei ole edellyttänyt tuottajilta lehmien hyvinvointia kohentavia parannuksia. Käytännössä Valio on järjestellyt maitovirrat siten, että pihatonavetoissa tuotettu maito purkitetaan tölkkimaidoksi, ja muihin tuotteisiin käytetystä maidosta osa tulee parsinavetoista, joista osassa lehmät eivät pääse koskaan ulos. Myöskään kaikilla pihattotiloilla lehmät eivät pääse ulos. Toisin sanoen tapa, jolla "vapaan lehmän maito" tuotetaan, ei vastaa kuluttajien mielikuvia eikä edes Valion tv-mainoksen luomaa mielikuvaa.

Kuluttajansuojalain 6 §:n mukaan markkinoinnissa ei saa antaa harhaanjohtavia tietoja, jos tiedot ovat omiaan johtamaan siihen, että kuluttaja tekee ostopäätöksen tai muun kulutushyödykkeeseen liittyvän päätöksen, jota hän ei ilman annettuja tietoja olisi tehnyt.

Myös luomutuotanto lähti aikoinaan liikkeelle tuottajien vapaaehtoisesti itse kehittämien kriteerien pohjalta. Sitten on luotu sekä kansalliset että EU-tason standardit sille, mitä ehtoja tuottajan pitää täyttää, jotta hän voi myydä tuotteitaan luomuna.

Kirjallinen kysymys KK 137/2019 vp

Eläinten, myös tuotantoeläinten, hyvinvointi kiinnostaa ihmisiä yhä enemmän. Vapaan lehmän maito voidaan nähdä luomuun verrattavana laatuleimana, jonka vaatimukset ovat tavallista tuotantoa tiukemmat ja jolle tarvitaan yhteiset, lailla tai asetuksella määritellyt normit ja valvonta.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Aikooko hallitus valmistella lakiin tai asetukseen kirjatut vaatimukset siitä, mitä maidon ja maitotuotteiden tuottajilta edellytetään, jotta maitoa voi markkinoida vapaan lehmän maitona?

Helsingissä 20.9.2019

Satu Hassi vihr
Jenni Pitko vihr
Emma Kari vihr
Outi Alanko-Kahiluoto vihr